

ÅRSMELDING

ELEV- OG
LÆRLINGOMBUDET

20
21



Nordland
FYLKESKOMMUNE

Forord

Elev- og Lærlingombudet i Nordland fylkeskommune, videre omtalt som ombudet, avgir med dette årsmelding for 2021 til fylkestinget. Årsmeldingen redegjør i grove trekk for ombudets virksomhet i perioden.

Ombudet har som forvaltningen som hovedmål at alle skal fullføre videregående opplæring. Elevene og lærlingene melder i hovedsak om at de har det bra på skolen og i lærebedriften. Skolemiljøet, lærlingsmiljøet, støtte fra lærere og hjemmet oppleves som godt. Områdene som virker å ha mest forbedringspotensiale er rådgiving til riktig valg, medvirkning og hva de faktisk opplever å lære. Det er i mange saker snakk om nyanser, og små endringer som kreves for at den videregående skolen i Nordland tar enda et steg mot det optimale. Ombudet mener veien til gjennomføring krever tydelig anerkjennelse at vi er ulike, og dermed har ulike behov. Et lovpålagt krav om individuell tilpasset opplæring, gir sterke føringer for hva som er «godt nok».

Året 2021 skulle bli slutten på Covid-19, men der tok man feil. Restriksjoner har begrenset skole/bedriftsbesøk, samt reiser til kompetanseheving og inspirasjon utenfra. Mye har foregått digitalt, samtidig som man opplever at alle parter har gjort som best en kan i en absurd tid. Alle henvendelser er ivaretatt, og de som ikke har fått en løsning har ombudet enda en dialog med.

Forskning viser oss at færre har sluttet på skolen under pandemien enn årene før. Kanskje både overraskende og gledelig. Ombudet mener både elever og lærere fortjener stor applaus for den måten de har løst utfordringene på.

Til de som virkelig har måttet ta kostnaden med pandemien; både økonomisk og helsemessig - full sympati herved gitt.

Fra 2018 til i dag merker ombudet stor endring i forhold til å yte service overfor elever og lærlinger som enkeltmennesker. Det oppleves at flere legger mer i å ta vare på alle, og ombudet står mindre alene enn før. Det minner om en holdningsendring.

God lesning!



Bodø, februar 2022

Espen Edvardsen, Elev- og lærlingombud i Nordland

Innhold

Forord	1
Forberedt på VGO?	3
Ombudets mandat	5
Ombudets hovedoppgaver:	6
Organisering	7
Faglig Nettverk	7
Ungdomsmedvirkning i Nordland	8
Ulike utfordringer	9
Ung anno 2021	10
Henvendelser	11
Statistikk	15
Post Corona	19
Ombudets ønskeliste	20
Gladsaker	22
Ombudsrollen i Nordland fylkeskommune og veien videre	24
Kontaktinformasjon:	25

Forberedt på VGO?

Formålsparagrafen i opplæringsloven har vi lest mange ganger - men den tåler å leses enda en gang: Blant annet: **Elevene skal lære å tenke kritisk og handle etisk og miljøbevisst. De skal ha medansvar og rett til medvirkning. Skolen og lærebedriften skal møte elevene og lærlingene med tillit, respekt og krav og gi dem utfordringer som fremmer dannelse og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeides.**

Ombudet har blitt kontaktet av bl.a. en grunnskole i fylket som melder om manglende opplæring, ikke lærer i enkelte fag, bagatellisering av viktigheten av å følge læreplaner, og frykt fra elevenes side i forhold til om de er godt nok forberedt på å starte i videregående opplæring høsten 2022. Ombudet har før tatt opp viktigheten av tidlig innsats, og hvilke utfordringer mangel på dette kan forsterkes for fylkeskommunen når de kommer i VGO.

Det viktige i denne saken er ikke hvem det er, men at dette formidles til ALLE kommuner; De MÅ legge et godt grunnlag. Fordi reparasjonsarbeidet blir en mye større utfordring dersom det ikke blir håndtert tidlig nok. Det kan gjentas i det uendelige; at man venter med tiltak i skolen vil i de fleste saker bli dyrere og mer komplekse jo lengre man venter. Ingen er tjent med det.

Ingen gir nøtter til en med nøtteallergi. Fordi vi vet hvilke alvorlige konsekvenser det kan få. Vel, vi vet med ganske stor sikkerhet hva som vil skje med elever som sliter fra tidlige år, og som opplever skolen som en arena hvor man taper – hver en eneste dag. Men allikevel fortsetter man å tilby kun det samme – år etter år. Ser du likheten med nøtteallergien?

Kompleksiteten i utfordringene endres hele tiden. De unges helse før og nå har endret seg betraktelig. Men som før er fysisk helse lettere å oppdage og behandle, fordi vi har noe konkret. Ser vi en person med et brukket ben skjønner vi med en gang AT vi må gjøre noe, og HVA vi skal gjøre. Men hvis vi ser at en person ikke passer inn i «normen» systemet har laget, og som er på tur til å bli noe annet enn stereotyp, da blir det straks vanskeligere?

Medisin har utviklet seg, og vi forstår mye mer og bedre enn før. Vi har flere diagnoser, men er vi egentlig godt nok oppdatert på hvordan vi skal behandle og inkludere disse? Så mange som 1 av 3 unge forteller om opplevd psykisk uhelse i noen grad. I hvilken grad vet vi om det er systemet som har gjort dem syke?

Guttas Campus er et av mange tiltak for å "hente unge tilbake" etter at de har falt ut av skolen. Nordland fylkeskommune er kontaktet, og bedt om å være med på et prøveprosjekt. Ombudet støtter dette.

Det er grunn til å spørre seg hvorfor det er behov for slike tiltak? Det burde vel kunne vært gjort i skolen før de faller ut? Det som gjøres på alternative arenaer er jo nettopp det disse unge har etterlyst i mange år i skolen: At noen lytter til dem, er sammen med dem, og gir dem oppgaver/utfordringer de er i stand til å mestre. Det er ikke trolldom - det kalles omsorg og medmenneskelighet.

ÅRSMELDING 2021 ELEV- OG LÆRLINGOMBUDET I NORDLAND

Rettsvesenet snakker om rimelighet i forhold til maktbildet. Vi vet hele bildet, vi vet hvilke farer som ligger i horisonten, og det gjør at bevisbyrden ligger hos oss voksne. Vi MÅ ta dette på alvor!

Heldigvis har NAV kommet på banen i større grad. Noe som gir oss mulighet til å gi mer nyansert hjelp. Det er ikke lenger slik at du enten er syk eller frisk. De aller fleste er noe i mellom, og vil kunne bidra i arbeidslivet i mange år dersom det blir lagt til rette for det.

Jobb enda mer med overganger

Ombudet spør: Hvem skal ha den røde tråden gjennom hele opplæringen til hvert enkelt barn?

I disse fire fasene mener ombudet man kan få et større utbytte av tiltakene dersom man i større grad vet om hverandre, og hva det enkelte nivå både bør og skal vurdere:

- Barnehage – Hvem blir kjent med barnet? Hvem legger planer? Hvem følger opp planer? Hvem kontrollerer? Hvem rapporterer? Hvem har et helhetsbilde?
- Barnetrinnet overtar – hvilke rapporter foreligger? Hvem blir kjent med barnet? Hvem legger planer? Hvem følger opp planer? Hvem kontrollerer? Hvem rapporterer? Hvem har et helhetsbilde?
- Ungdomstrinnet – Hvilke rapporter foreligger? Hvem blir kjent med barnet? Hvem legger planer? Hvem følger opp planer? Hvem kontrollerer? Hvem rapporterer? Hvem har et helhetsbilde? Hvem rapporterer tilbake til Barneskolen? Hvem rapporterer til videregående skole?
- Videregående opplæring – samme løypa, samme regla – men hvordan kan vi sikre oss at nødvendige tiltak settes inn til riktig tid?

At flere sørger for å vise barnet at man ser det, og legger til rette for et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø ligger som en forutsetning på alle nivå.

Ombudet ønsker fortsatt fokus på større bevissthet på overgangen mellom b-hage og skole, barnetrinn og ungdomstrinn, samt ungdomstrinn og videregående opplæring.

Ombudets mandat

Elev- og lærlingombudets mandat er gitt av fylkestinget i Nordland. De viktigste oppgavene er å styrke elevers, lærlingers og lærekandidaters medvirkning og deltakelse i opplæringen.

Elev- og lærlingombudet skal bidra til å skape kontakt, spre kunnskap og informasjon mellom de ulike partene. Formålet er å fremme samarbeid og dialog, samt å forebygge misforståelser og konflikter.

Ombudet bør delta i råd, utvalg og forum hvor elev- og lærlinginteresser bør være representert.

Et ombud skal, på uavhengig grunnlag, ivareta en bestemt gruppes interesser. I dette tilfellet elever, lærlinger og lærekandidater i videregående opplæring i Nordland.

- Ombud er en uavhengig stilling i forhold til den øvrige forvaltningen. Det står utenfor det alminnelige forvaltningshierarkiet.
- Ombudet er åpent for henvendelser og klager fra enkeltpersoner som mener sine interesser og/eller rettigheter tilsidesatt.
- Ombudet er gjerne personifisert i langt større grad enn resten av forvaltningen.

Ombudet søker i hovedsak å styrke elevers, lærlingers og lærekandidaters mulighet til å fullføre sitt utdanningsløp. Gjennom enkeltsaker og systemarbeid, er det et mål å bidra til at så mange som mulig fullfører videregående opplæring, og samtidig opplever å få realisert sitt potensial. Det er viktig at ombudet forholder seg kritisk til systemet, for å best mulig sikre at alle unge får sine rettigheter oppfylt.

For fylkeskommunen det viktig at målgruppen opplever at ombudets uavhengighet er ivaretatt. De som tar kontakt skal føle seg trygge på at ombudet står ved deres side. Dette forsterker troverdigheten utad, og viser at fylkeskommunen tar medvirkning på alvor.

Mange unge står fast i møte med det offentlige. Enten dialogen er muntlig eller elektronisk, virker mange å trenge forklaringer på hva som EGENTLIG kommuniseres. Budskap kan tolkes forskjellig, og ombudet får mange henvendelser som handler om hjelp til tolkning av regelverk, og bistand til å forstå og reagere riktig. Ofte er det veldig lite som skal til.

Ombudet ønsker å bli oppfattet som løsningsorientert, lyttende og til å stole på. Ombudet har tro på å bruke et folkelig språk som alle forstår, og ikke minst være blid og omgjengelig. Elever og lærlinger beskriver ofte at et smil og godt humør fra voksne kan utgjøre hele forskjellen.

Påfyll av nye elever i videregående skole, samt nye lærekontrakter hvert eneste år, understreker viktigheten av å være synlig og tilstede som ombud.

Ombudets hovedoppgaver:

- Besvare henvendelser og bistå elever og lærlinger i enkeltsaker
- Bevisstgjøre elever og lærlinger om rettigheter og ansvar
- Bistå elevråd på de videregående skolene
- Bistå lærlinger i kontakt med bedrift/opplæringskontor/fylkeskommunen
- Holde seg oppdatert på aktuelle utfordringer knyttet til videregående opplæring
- Bidra til å skape kontakt og spre kunnskap mellom de ulike parter
- Delta i fora hvor elevs og lærlingers rettigheter er på agendaen
- Fremme dialog, samt å forebygge misforståelser og konflikter
- Profilere og synliggjøre ombudsrollen

Hvem kan kontakte elev- og lærlingombudet?

- Elever, foreldre og andre rundt eleven
- Lærlinger og lærekandidater
- Skoleledere og andre ansatte i skole og bedrift
- Organisasjoner/bedrifter/enkeltpersoner som ønsker innspill i arbeidet med å skape et godt lærings- og arbeidsmiljø

Hva gjør elev- og lærlingombudet?

- Snakker med deg om saken
- Veileder og bistår i å løse utfordringer, samt sette i kontakt med rett instans
- Gir deg konkrete svar på rettigheter, muligheter og plikter
- Bidrar til å styrke medvirkning i opplæringen
- Bidrar på kurs og veiledning av ansatte i skole og bedrift
- Samarbeider med ulike organisasjoner/organer, for eksempel EO, LRN, UFR, skole, fylkeskommune, skolehelsetjeneste, opplæringskontor, bedrift etc.
- Tar opp større og prinsipielle saker med politikerne og administrasjonen

Profilering av ombudstjenesten

Ombudstjenesten er en viktig funksjon som bør være kjent blant alle elever og lærlinger, samt alle som har med dem å gjøre i hverdagen.

Ombudet ser det som et løpende arbeide å sørge for at de som er nye i videregående opplæring får vite om tjenesten. Og aller mest viktig at de som trenger de tjenester ombudsrollen kan tilby, vet om hvordan de kommer i kontakt med ombudet.

Facebook brukes som plattformen av sosiale medier å profilere saker. Facebooksiden har siden august 2018 økt fra 400 til over 1500 følgere. I tillegg blir personer, firma, grupper m.m. tagget, noe som i enkeltsaker har nådd opptil 10 000 mottakere.

Organisering

Fylkestingets kontor er lokalisert i 6. etasje på fylkeshuset, sammen med alle organer underlagt fylkestinget:

- Nordland fylkes elderåd
- Rådet for personer med funksjonsnedsettelse i Nordland
- Ungdommens fylkesting/fylkesråd
- Mobbeombudet i Nordland
- Elev- og lærlingombudet i Nordland

Ombudet er tilfreds med organiseringen, og opplever at det synliggjør for alle at ombudets uavhengige grunnlag er ivaretatt, jfr. mandatet.

Elevombud ble til på bakgrunn av etterspørsel fra elevorganisasjonene om en talsperson for elevene. Nordland var første fylke i Norge til å etablere ombud for elever, og etter hvert også for lærlinger. De øvrige elev- og lærling- og mobbeombudene i alle landets fylker, er etablert med utgangspunkt i modellen som ble utviklet i Nordland. I 2010 ble ombudets mandat endret, for å tydeliggjøre ombudets oppgaver i sterkere grad, samt at ombudet også skulle ivareta lærlinger og lærekandidater.

Faglig Nettverk

For ombudet er det viktig å ha kjennskap til, og god dialog med alle parter og instanser som er relevant i utdanningsløpet. Det er viktig med kunnskap om opplæringsloven, samt ulike faglige, forsknings- og erfaringsbaserte kunnskaper som er aktuelle. Ombudet har deltatt i kompetansehevingsprogram for alle ombud i Norge i regi av Lærlingsmiljøsenteret UiS.

Daglige sparringspartnere er mobbeombudet i Nordland, samt andre fagpersoner ved behov. Ombudet er i nasjonalt nettverk med alle elev- lærling- og mobbeombud. Ombudene i Nord-Norge har i tillegg et eget lite, men nyttig nettverk.

I tillegg har ombudet samarbeidet med blant andre Elevorganisasjonen, Ungdommens fylkesråd, Lærlingerådet i Nordland, Nordland fylkeskommune, avd. for utdanning og kompetanse, Fagforbundet, NHO, KS Nordland, Røde Kors, Nord Universitet, Bodø Kommune, Opplæringskontorer i hele fylkeskommunen, Forsvaret, Politiet, Salten Regionråd, PPT, Forsvaret, Oppfølgingstjenesten, ulike lærebedrifter, potensielle lærebedrifter, helseforetak (rusenhet, tverrsektoriell rusbehandling, fastleger), private skoler m.fl.

Pasient- og brukerombudet i Nordland og ombudet har dialog. Vi kan dra veksler på hverandre i forhold til å ivareta de unges rettigheter. De unge har mer uhelse enn før, som gjør hjelpebehovet mer kompleks. Vi må vise at tilbudene finnes. At vi begge er ombud gjør at vi også får diskutert selve

ombudsrollen – hva er vår oppgave? Vi har til felles at tjenesten kontinuerlig trenger å gjøres kjent for de som trenger oss mest.

Ombudet er observatør i Yrkesopplæringsnemnda. Pandemien har begrenset mulighet for å møtes fysisk, noe som har gjort at møtestrukturen for ombudet oppleves med lavere kvalitet enn tidligere år. Ombudet opplever nemnda som viktig for alle parter, både næringa, fylkeskommunen og elever på yrkesfag.

Ungdomsmedvirkning i Nordland

NFK skal ha skryt for å være god på ung medvirkning. Og ombudet ser tydelig endring hos veldig mange ansatte som jobber med utdanning. Det er en mye tydeligere vilje til å gi service til enkeltmennesker som trenger det. Det er en klar holdning at vi skal sammen få flere gjennom - både fordi det er vår jobb, men også for at vi ønsker at alle unge skal lykkes.

Det som gjenstår er at aktører NFK handler med blir like god. Det er NFK i posisjon til å både forvente og kreve. Og vi er enda bare best på å lytte - vi er ikke helt i mål når det gjelder å anerkjenne og agere. Å gjøre de endringer som de unge ber om - direkte og indirekte.

Verden er til enhver tid neste generasjons eiendom. Det vil gjelde for de unge når de blir eldre også. Og ved at vi lytter til dem, lærer vi også dem å lytte til generasjonen etter dem. Det kan jo være en god arv å gi dem.

Ungdommens Fylkesråd har i mange år vist tøffhet og dyktighet i sitt arbeide, og kanskje vært de som virkelig har vist vei i forhold til å vise at ungdomsmedvirkning fungerer. Det har gjort, og kommer til å gjøre, gode utslag i hvordan ungdom i Nordland opplever tilværelsen sin.

Lærlingerådet i Nordland ble etablert i desember 2020, for å ivareta lærlingers interesser i fylkeskommunen. Ombudet har vært med i en gruppe som har forstått etableringen, hvor man har hatt fokus på å sørge for bredde både hva angår kjønn, fag og geografi.

Nytt råd er valgt for det neste året, og ombudet håper rådet får bedre forhold enn forrige, som ble veldig forringet pga pandemien. Med ombudet er det enighet om et varig samarbeid, og regelmessige besøk av ombudet på deres samlinger. Ombudet er i valgkomiteen til LRN.

Elevorganisasjonen nasjonalt har hatt ungdom fra Nordland i ledelsen flere år. Dette forteller oss helt klart at det jobbes godt i Nordland, og at den jobben som gjøres blir lagt merke til også sentralt. Ombudet deltar som støtte i samarbeidsmøter med EO og fylkesdirektør for utdanning 3-4 ganger pr. år, samt at ombudet møter på én eller flere elevforsamlinger.

Ombudet setter pris på å bli kontaktet av alle ungdomsorganer/organisasjoner, og finner det givende å få tilbakemeldinger direkte, både på ombudets ivaretagelse av ombudsjobben, og deres ønsker om bidrag/støtte i sitt arbeide. Ombudet håper og tror det gode forholdet vil fortsette framover.

Ulike utfordringer

Ombudets mandat begrenser seg til ungdom mellom 15 og 19 år i hovedsak. Men selv om de er jevngamle betyr det slettes ikke at de er like. Noen er tidlige i utviklingen på noen områder, mens andre er veldig sent i utviklingen på de samme områdene, og motsatt på andre områder. Opplæringslovens rett til tilpasset opplæring ut fra egne forutsetninger gjør at de følgelig har forskjellige behov. Ombudet har i tillegg kontakt med alle som har med de unge å gjøre, og da er spennet 0-100 år. Ombudet søker å forstå de enkeltes situasjon så langt det er mulig. Det er også interessant å ha et øye til de som kommer i VGO i årene som kommer – ser vi noen farer i horisonten? Samt de som er ferdig med VGO; Hvordan har det gått videre i livet?

Elever

Press for gjennomføring, feilvalg, fraværgrensen, jobb utenom skole, økonomi, trygghet og trivsel, mestring, mobbing, forståelse for egen situasjon, hig etter aksept m.m.

Lærlinger:

Verken elev eller ansatt, prisgitt andre i forhold til godt læringsmiljø, alene ung blant voksne, trenger tid til utvikling, for høyt krav om produksjon, forståelse både av og for egen situasjon, psykisk uhelse, rettigheter, lønn, arbeidstid, grad av utvikling.

Foresatte:

Må håndtere psykiske utfordringer, både egne og andres, mangel på forståelse for «dagens ungdom», henger ikke med i kommunikasjonsmønstre og hyppighet, mindre oversikt over de unges «arenaer», både elektronisk og fysisk, urealistisk bilde av eget barn?

Skoler:

Skal ivareta ALLE, mangler ressurser (økonomi, personell, kompetanse, tid m.fl.), skal håndtere alle typer problematik, endringer i struktur/tilbud, varierende grad av motiverte elever, akseptere at uvanlig ikke er umenneskelig.

Skoleeier (Fylkeskommunen):

Påse at skoler og lærebedrifter tilbyr opplæring ihht. lovverk, vurdere tilbud i forhold til etterspørsel i næringslivet og samfunnet ellers, tilstrebe at alle får optimalt utbytte av opplæringen, samt at alle gjennomfører. Læreplassgarantien – kvalitet OG kvantitet kreves.

Ung anno 2021

Det er lett å kaste ut en kommentar om at det er annerledes å være ung nå enn «før i tiden». NOVA-forsker Anders Bakken peker på at vår måte å kommunisere på er en viktig endring. Fra at vi før var offline og personlige, er vi i dag online og har mange nære, digitale vennskap, og kommuniserer mye digitalt. Han har funnet spesielt 4 ting som skiller seg ut:

1. De unge er mer hjemmekjære
 - Fra at vi før var ute hver dag, kjørte bil for moro skyld, og dro ut på shopping, er de unge i dag i større grad hjemme på fritiden.
 - Dette mener han kan være med å forklare at færre drikker og røyker, debuterer senere seksuelt, og utfører færre kriminelle handlinger enn ungdom i tidligere perioder.
2. De unge har flere venner – også på nettet
 - Før hadde man færre faste venner, mens det i dag er mer vanlig med større gjenger. De unge opplever også at de har tette og nære vennskap på nettet.
3. De unge er alltid tilgjengelige
 - Fra at man før hadde en telefon fordelt på hele familien, har de unge i dag tilgang til all verdens informasjon og kan kommunisere med hvem som helst, når som helst, på sin egen private telefon og pc.
 - Gutter bruker mest tid på gaming, mens jenter bruker mest tid på sosiale medier.
4. De unge vokser opp langsommere
 - Før måtte man skaffe seg jobb etter konfirmasjonsalder, men det trenger man ikke i like stor grad i dag.
 - Bedre økonomi blant mange gjør at det ikke haster like mye med å bli voksen som før.
 - Viktigheten av at de unge får seg en utdanning er fokus blant foreldre, som i større grad har mulighet til det i dag enn før.

Bakken understreker også at noe fortsatt er som før. Ungdomstiden er fortsatt en overgangstid mellom å være barn og voksen. De unge i dag, som før, strever med å finne seg selv og sin plass, og bruker mye tid på å bekymre seg for hvorvidt de oppnår aksept hos andre.

Like mye som de unge har det enklere på noen måter; bedre økonomi og tilgang til digital teknologi som gir uante muligheter, så opplever de unge et større press i dag i forhold til å lykkes på skolen, i idrett og sosiale sammenhenger. For mange er dette veldig slitsomt.

Ombudets kommentar:

Samfunnet er i konstant endring. Heldigvis på mange områder, og mer uheldig på andre. Endringer skjer ikke nødvendigvis samtidig for alle, og ikke alle har samme forutsetninger for å takle den

ÅRSMELDING 2021 ELEV- OG LÆRLINGOMBUDET I NORDLAND

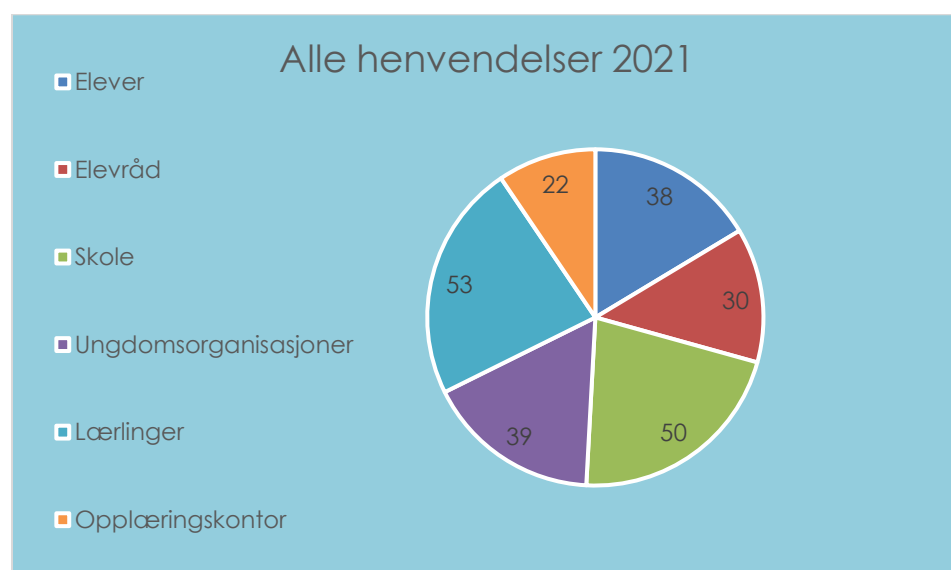
situasjonen de selv er i. Det vet vi forvaltningen om, noe som gir et ansvar for å ta høyde for dette i de tilbud vi gir.

I tall fra elevundersøkelsen kan vi lese at trivsel, faglige utfordringer og støtte fra lærerne oppleves som meget god. Men allikevel skårer elevdemokrati og medvirkning, samt vurdering for læring som noe lavere. Kan det fortelle oss at det er HVA og HVORDAN de skal lære som er problemet? Undersøkelser viser at elever i mindre grad får være med i vurdering av eget skolearbeid, samt lære hvordan akkurat JEG kan utvikle meg i hvert enkelt fag. Demokrati og medvirkning betyr at elevene skal lyttes til. Har skoleledelsen en vei å gå her? Og i hvilken grad lar det seg gjennomføre i praksis? Å vurdere sin egen læring; har de unge for høye forventninger? Har vi gitt dem urealistisk tro på egne ferdigheter? Eller er kravene for høye?

Ombudet er forundret over hvordan mange voksne på den ene siden forventer at de unge skal tilegne seg gode egenskaper på alle områder, mens de selv kan tillate seg i unges nærvær, å både si og gjøre hva de vil. Om man ikke skjønner at det påvirker de unge, eller man rett og slett ikke bryr seg – se det er en liten gåte. Både i fysisk og elektronisk offentlighet foregår et ordskifte som til tider er så hardt at man skal være veldig takknemlig for at så få unge tyr til ekstreme valg. Det er mange «forbilder» å lære av. En trenger ikke å gå lengre enn til kommentarfeltene på sosiale medier eller nettaviser. Her må hver enkelt voksen gå i seg selv.

Henverdelsler

Totalt hadde ombudet 265 (2020: 275) henvendelser i 2021. I tillegg kommer dialog i saker med avd. for utdanning og kompetanse, lærebedrifter og andre.

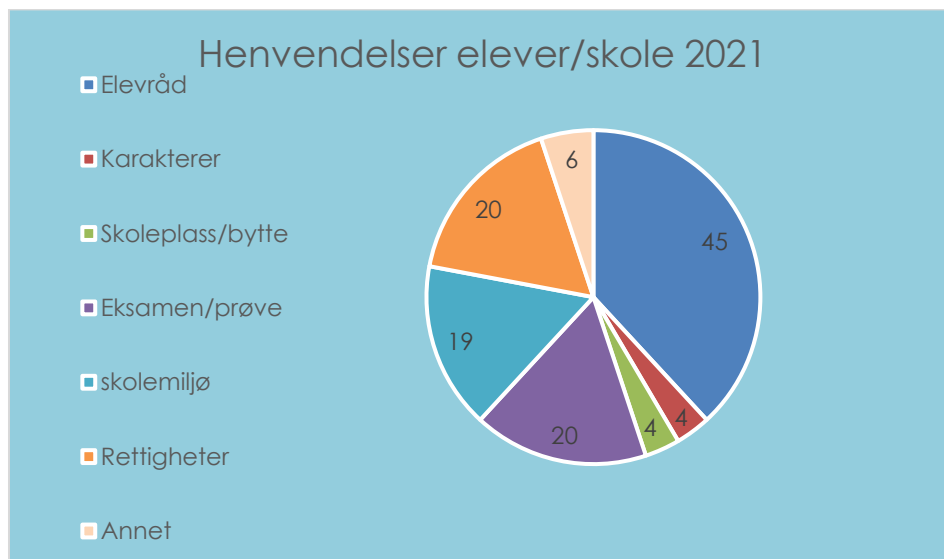


De som tar kontakt med ombudet gjør dette via mail, telefon, sms, facebook, samt direktekontakt når ombudet er «på veien». Besøk på skoler, i lærebedrifter, i ungdomsorganisasjoner og andre møter genererer også henvendelser i etterkant.

ÅRSMELDING 2021 ELEV- OG LÆRLINGOMBUDET I NORDLAND

Mens elever og lærlinger har en tilmålt tid i VGO, kan andre ta kontakt jevnlig for å diskutere ulike utfordringer/løsninger. Og man møter stadig nye aktører i skole, opplæringskontor, lærebedrift, fylkeskommunen m.fl.

Elever:



I 2021 hadde ombudet 118(2020: 128) henvendelser totalt fra skole. Dette inkluderer elever, elevråd, elevrådsstyre, elevrådskontakt og skolens ledelse. Typiske tema er elevrådstiltak, fravær blant lærere, vikarordning, prøver, timetall, økonomi, valgfag, fraværsgrensen m.m.

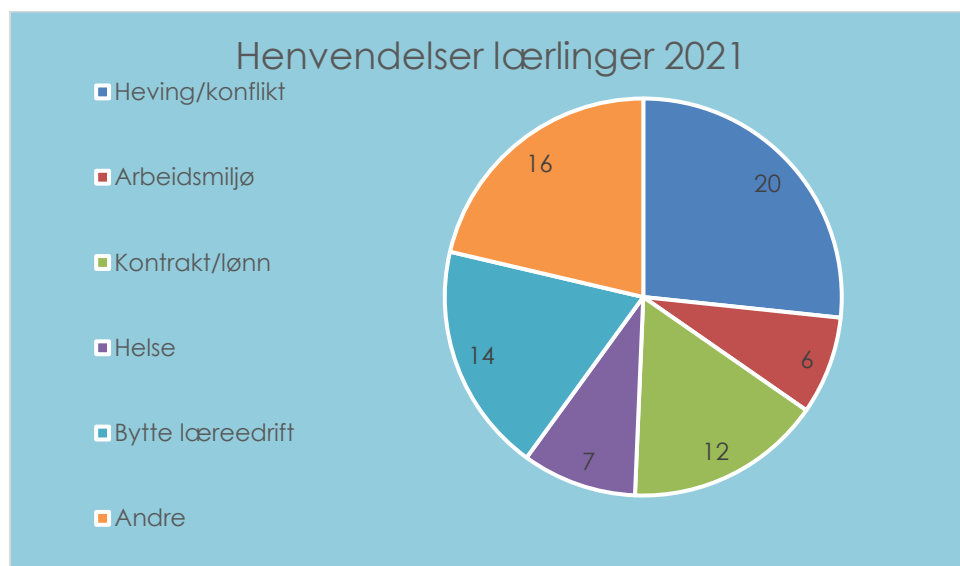
I saker hvor lærere tar kontakt med ombudet ang. skolens drift er det ønskelig å sende dem videre til «riktig» instans. Dersom dette har gått ut over elevenes mulighet til å ha et godt skoletilbud har man søkt å se dette fra elevenes side, og deltatt i saken.

Struktursaken er stadig tema, og svaret ombudet gir er det samme; dette er utenfor mitt mandat. Så lenge fylkeskommunen ivaretar lovverket, og forholder seg til at hver enkelt elev får det tilbudet de har krav på, vil det være vurderinger som må tas i et helhetsperspektiv hvor både elevtall, økonomi og andre ressurser spiller inn.

Når det er sagt; dersom vi skal ha bærekraftige samfunn i distriktene er vi avhengige av gode skoletilbud der folk bor. Korteist er bra, også i denne sammenheng.

Elevrådsarbeidet har hatt en oppsving de senere år, men fikk ekstra utfordringer under pandemien med stengte skoler. Ombudet har vært med avd. for utdanning og kompetanse i å arrangere elevrådskontakt-samling hver høst. Elevrådskontaktene er ombudets forlengede arm inn i elevrådene. Dette ble gjort også høsten 2021. Flere elevrådskontakter prioriterer disse samlingene, og gir tilbakemelding om at det trykker dem i større grad gjennom elevrådsarbeidet på skolene. Der det har vært mulighet har ombudet vært rundt på skolene når de har hatt elevrådsskolering. Flere skoler får besøk vinter/vår 2022.

Lærlinger:



Ombudet hadde 53 (2020: 58) henvendelser direkte fra lærlinger pluss 21 henvendelser fra opplæringskontor som går direkte på lærlingers forhold i opplæringen – totalt 75. De mest alvorlige henvendelsene drar gjerne med seg flere elementer. Mange konflikter ender i heving av lærekontrakt, og inneholder gjerne inneholde både helseutfordringer, trakassering/mobbing og opplevd manglende opplæring. Forbausende få henvendelser har kommet som følge av pandemien, noe som kan relateres til gode støtteordninger og vilje til å forholde seg til et «gentlemans agreement»: at lærlingen blir vernet til siste fagarbeider går ut døra.

Ombudet er gjort kjent med at det foregår «fising» av lærlinger mellom lærebedrifter. Om det tilbys bedre betingelser vites ikke, men det kan uansett spre en del usikkerhetsmomenter som de unge ikke trenger å måtte forholde seg til. Det er ikke alltid lærlingene klarer å se hva som er et «godt tilbud». Det lager også unødig støy mellom bedriftene, og særlig fra de som mister sine lærlinger til andre, og dermed må få tak i ny lærling. Her må bransjene sørge for å ha ryddige forhold, og vite hva som er «normalt god oppførsel».

Det er også flere lærlinger som blir tilbudt fast jobb i læretiden, og som kun bruker halvparten av tiden som lærling, og resten av tiden som fullt produktiv ansatt. Det ender ofte med at de må dekke de dårligste vaktene som lærling, mens de billigste vaktene for bedriften tilbys som ansatt. Dette har flere negative sider ved seg; læretiden blir ikke brukt optimalt, lærlingen står i fare for å ikke klare fagprøve til normert tid, bedriften får for mye støtte i forhold til grad av opplæring m.fl. Skjerpende for disse sakene er at det gjelder store aktører i samfunnet.

Det er flott at unge tar seg ekstrajobb, f.eks. noen kvelder eller helger, men dersom dette blir utnyttet systematisk av lærebedriften er det ikke greit. Her må man finne en balanse.

Ombudet mener fylkeskommunen bør være tøffere med lærebedriftene i forhold til hevingssaker. Dersom en bedrift har gjentatte hevingssaker må vi se på bedriftens evne og vilje til å ha lærlinger. Vi må aldri glemme at læretiden først og fremst er opplæring – senere produksjon. Og prioriteringene må komme i samme rekkefølge. Se ombudets ønskeliste.

Fylkeskommunen har underskrevet en samfunnskontrakt som skal sikre at også de som viser seg utfordrende å formidle til læreplass skal vies den oppmerksomhet og innsats som kreves for å sikre gjennomføring. Her må fylkeskommunen være sitt ansvar bevisst. Se ombudets ønskeliste.

Never
discourage anyone who
continually makes progress,
no matter how slow.

De unge utvikler seg i forskjellig tempo, og det må alle i systemet akseptere.

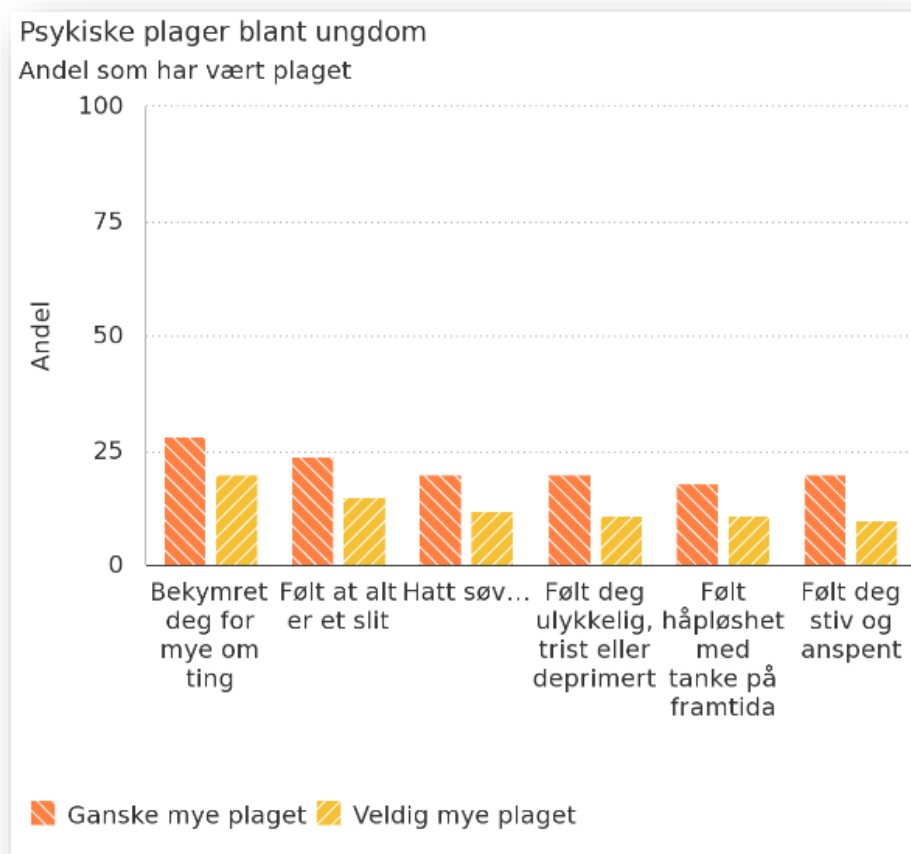
Statistikk

Statistikken sier at de aller fleste unge har det veldig bra. Utfordringene er ofte ikke større enn det som er naturlig, og de viser seg løsbare. Ikke for alle, men de aller fleste. Og det kommer etter en tid hvor samfunnet har vært stengt ned, og man har vært nødt til å forholde seg til mindre grupper fysisk. Større grupper har kun hatt anledning til å møtes via teams, zoom e.l.

Så hva sier det oss? Er dette forenlig med stadig større skoler, større klasser, flere på skole utenfor hjemstedet sitt?

Antallet unge med psykiske utfordringer er så stort at det kommer vi ikke utenom:

Statistikken er hentet fra NOVAs Ungdata-undersøkelser i perioden 2016-2021. Ungdata er basert på lokale ungdomsundersøkelser, hvor ungdom mellom 13 og 19 år fra hele landet besvarer spørsmål om en rekke temaer.



Utdanningsdirektoratets elevundersøkelse gir oss en god pekepinn på de store linjene i hvordan norsk skole oppleves av elevene. Og tallene lyver nok ikke; norsk skole er bra. Men det fjerner ikke ansvaret for å ta tak i de enkeltsakene hvor tilbudet og hjelpeapparatet i skolen oppleves som ikke god.

ÅRSMELDING 2021 ELEV- OG LÆRLINGOMBUDET I NORDLAND

De unges opplevde støtte fra voksne (Elevundersøkelsen):

<u>Spørsmålene i Elevun...</u>	Støtte fra lærerne		Støtte hjemmefra	
	Studieforberedende	Yrkesfaglig	Studieforberedende	Yrkesfaglig
	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram
	Offentlig skole	Offentlig skole	Offentlig skole	Offentlig skole
	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn
Nasjonalt - Fylke - Enhet	Snittsvar	Snittsvar	Snittsvar	Snittsvar
- Hele landet	4,2	4,2	4,2	4,0
+ Nordland	4,3	4,3	4,1	4,0

Jevnt over kan man si at de unge opplever støtte fra voksne rundt seg i stor grad. Nordland er tilnærmet lik landssnittet.

De unges opplevelse av hva og hvordan de lærer (Elevundersøkelsen):

<u>Spørsmålene i Elevun...</u>	Læringskultur	Faglig utfordring	Mestring	Vurdering for læring
	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram
	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram
	Offentlig skole	Offentlig skole	Offentlig skole	Offentlig skole
	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn
Nasjonalt - Fylke - Enhet	Snittsvar	Snittsvar	Snittsvar	Snittsvar
- Hele landet	4,1	4,4	4,0	3,5
+ Nordland	4,1	4,4	3,9	3,6

Det kan tyde på at elevene i noe mindre grad klarer å vurdere sin egen læring. Både i forkant – hva skal jeg lære? Og i etterkant – hva har jeg lært? Nordland er tilnærmet lik landssnittet.

ÅRSMELDING 2021 ELEV- OG LÆRLINGOMBUDET I NORDLAND

De unges opplevelse av rådgivning og medvirkning (Elevundersøkelsen):

	Elevdemokrati og medvirkning	Utdanning og yrkesveiledning
	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram
	Alle utdanningsprogram	Alle utdanningsprogram
	Offentlig skole	Offentlig skole
<u>Spørsmålene i Elevun...</u>	Begge kjønn	Begge kjønn
Nasjonalt - Fylke - Enhet	Snittsvar	Snittsvar
- Hele landet	3,7	3,6
+ Nordland	3,7	3,7

Her virker det som vi har en vei å gå. Elevene melder om at de ikke tas med i vurderinger som angår dem selv, og deres skoleliv. Loven sier at vi skal. Hvem er de rette til å si om medvirkningen er god nok? Lærerne eller elevene? Kanskje begge?

NEET – Not in education, employment or training

Unge utenfor arbeid, utdanning og opplæring (NEET) ¹						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I alt	1 033 174	1 036 672	1 036 262	1 034 399	1 030 620	1 022 430
Sysselsatte	595 813	599 208	610 277	617 838	623 342	603 463
Deltakere på arbeidsmarkedstiltak	21 328	24 351	25 268	20 497	17 371	15 635
Under ordinær utdanning	291 216	292 112	287 343	284 959	281 345	289 093
NEET ²	124 817	121 001	113 374	111 105	108 562	114 239
Andel NEET	12,1	11,7	10,9	10,7	10,5	11,2

¹ Bosatte 15-29 år. Tallene for siste årgang er foreløpige. For å forbedre statistikkens aktualitet, benyttes informasjon om selvstendig næringsdrivende fra 2019 i de foreløpige tallene, altså året før statistikkåret 2020. For mer informasjon, se delen «Hyppighet og aktualitet» under «Administrative opplysninger» i «Om statistikken» nederst på denne siden.

² Verken sysselsatt, under utdanning eller opplæring

Kommentar:

Ca. 270 elever i videregående opplæring i Nordland har ikke grunnlag for vurdering (IV) i flere fag i 20/21. Dette er potensielle «rekrutter» til NEET-gruppen, dersom de ikke får hjelp til å komme seg videre. Enten til å ta fag/eksamen på nytt, eller gjøre omvalg for de som har valgt feil. Årsakene til dette er komplekse. Ser man på hvem som er motivert til å ta høyere utdanning; 79% av guttene med høyest sosioøkonomisk status tror de kommer til å ta høyere utdanning, mens andelen blant guttene med

ÅRSMELDING 2021 ELEV- OG LÆRLINGOMBUDET I NORDLAND

lavest sosioøkonomisk status er 30 % (Bufdir.no). Dette viser at selv om ting ikke er forutbestemt, kan mye av problemene være kompliserte for elevene selv og skolen å påvirke. Kunne man tenkt seg et sommertilbud, med mulighet til å jobbe konkret med det de plages med å lære? Guttas Campus er et nevnt eksempel på noen som har hatt fokus på dette, med oppfølging over tid i etterkant. Ombudet mener det kan være et av flere treffsikre tiltak for å begrense rekrutteringen til NEET.

Et ungt menneske i møtet med systemet møter mange aktører; skole, fylkeskommune, lærebedrift, opplæringskontor, fastlege, PPT, NAV, Skatteetaten, leietakere m.fl. Og det kan bli for mye dersom man er «litt i ulage». Hvem skal man lytte til, og når? Hvilke frister og plikter må overholdes? Hvilke rettigheter har jeg? Kan jeg stole på at mine interesser blir ivaretatt? Her møter ombudet mange unge som ikke finner veien gjennom systemet uten ekstra hjelp. Fordi systemet ofte er tuftet på at bevisbyrden ligger på den som har lovfestet rett til tjenesten, ikke på de som ihht. lov har plikt å tilby tjenesten.

Når en ung nordlending har problemer med å finne seg til rette, enten det er i skole eller jobb, så har hele nordlandssamfunnet et problem. Og det problemet må alle være med på å løse.

Ombudet opplever god dialog med de aller fleste instanser, og vilje til løsning i stort sett alle saker man tar kontakt i. Men i tiden før ombudet har tatt kontakt har situasjonen stått fast. De unge finner ikke de rette ordene i kontakt med de forskjellige, og da virker ikke viljen å være like sterk hos de samme instanser.

ALLE; både elever og lærlinger, bør møtes hver dag med: «Hei, hva kan jeg hjelpe deg med i dag?»

**Need money for college
Need college for job
Need job for money**



**Who the hell designed
this system?**

Å falle ut av skolen kan sette de unge i en umulig situasjon. Hvordan kan vi trygge dem på fremtiden?

Post Corona

Når man ser tilbake på de første dagene i Mars 2020, hadde de færreste sett for seg hvilke konsekvenser dette skulle få for oss som samfunn. For hele verden. I skrivende stund planlegges andre halvdel av 2022 uten fysiske begrensninger og restriksjoner.

Vi vet ikke utfallet av pandemien før den er helt over, men ombudet kommer til å være våken fremover i forhold til hvilken grad unge kan ha dratt med seg problemer som gir seg utslag i vansker med å fullføre opplæringen:

- Ensomhet
- Psykisk helse
- Fysisk helse
- Økonomiske utfordringer
- Faglige hull som følge av manglende opplæring
- Avbrudd/opphold i opplæringen

Ombudet ber fylkestinget om å være rausere med å sette inn hurtige tiltak i tiden som kommer.

Pandemien har gjort at myndigheter har måttet føle seg fram; hele tiden med hovedfokus på at færrest mulig skulle bli alvorlig syke eller i verste fall dø. Parallellt har man hatt fokus på å begrense alvorlig syke samtidig for at kapasiteten på sykehusene ikke skulle bli sprengt.

Med det bakteppet finner ombudet ingen grunn til å være uenig i tiltakene som er gjort, fordi ingen har visst med sikkerhet hvordan pandemien ville utvikle seg. Vi har også hatt en stor diskusjon i forhold til vaksiner; Hvem skal ha vaksine, og når? Hvilken effekt har de ulike vaksiner for de ulike grupper? Hvem vil ikke ha vaksine? Gir de uvaksinerte noen ekstra utfordringer, og i tilfelle hvilke? Blant alle oss har det også vært varierende grad av frykt for å bli smittet, av forskjellige årsaker.

Det er mange spørsmål, og mange avgjørelser som må tas på vegne av oss alle. Og «til lags å alle kan ingen gjera...»

Desto viktigere blir jobben til det offentlige i ettertid med å kartlegge hvilke skader den enkelte har tatt av tiltakene, og være redelige i forhold til å treffe gode sosiale, økonomiske og tilbudsmessige kompenserende tiltak. Her håper ombudet at man klarer å vise raushet.

Sammen kan vi klare å ta tilværelsen tilbake til det vi husker som en normal hverdag. Men vi må huske å få med alle. Også de som trenger det «lille ekstra».

Ombudets ønskeliste

1 Følge opp samfunnskontrakten

Nordland fylkeskommune, NAV, NHO Nordland, LO, KS og Statsforvalteren i Nordland har signert en samfunnskontrakt for flere læreplaner i Nordland 2020-2023. Som et ledd i å få flere til å gjennomføre, er vi avhengige av flere læreplaner. Vi trenger flere positive bedrifter som med tydelighet viser samfunnsansvaret det innebærer å være lærebedrift. Kanskje særlig for de som ikke har de beste karakterene fra skolen. Lærlingene er ulike, men har like fullt krav om tilpasset opplæring ifht. sine egne forutsetninger. Det må de nye lærebedriftene være inneforstått med.

Her MÅ de største aktørene også være de som tar det største ansvaret. De må gå foran i forhold til å inkludere de som er vanskeligst å formidle. Enten det er svake karakterer, stort fravær, sykdom eller annet – det er jo det som er utfordringen. Å formidle en kandidat med kun toppkarakterer og null fravær er ingen kunst. Og å påstå at man har et høyt antall lærlinger, hvor halvparten er voksenlærlinger, er ikke greit. Da skyver vi et problem foran oss.

Det er verdt å merke seg at karakteren 2 er godkjent, og gjør en søker kvalifisert til læreplan. Derfor må man til livs enkelte lærebedrifters krav om minstekarakter på 4 for å få læreplan. Det er direkte diskriminerende, og strider mot formålsparagrafen i opplæringsloven.

Ombudet vil påpeke at vi IKKE trenger flere dårlige læreplaner. Som hever kontrakter ved minste motstand. Som ikke tilbyr et trygt og inkluderende læringsmiljø. Som har krav om produksjon som hovedfokus. Og som ikke bruker tilmålt tid på opplæring og rapportering.

2 «Avskilting» av ikke egnede lærebedrifter

Nordland fylkeskommune har det overordnede ansvar for hele det videregående opplæringsløpet. I 2021 hadde vi 239 lærekontrakter som ble hevet. Dette er en god nedgang fra året før, hvor hele 300 kontrakter ble hevet. Men; det er verdt å merke seg at frafallet fra læretida er større enn frafallet fra skole. Kanskje flere lære kandidater er en løsning for flere av disse?

I oversikten står det at de fleste hevinger skjer etter lærlingens eget ønske. Ombudet mener dette er en sannhet med modifikasjoner. Ingen vil vel være i en bedrift man ikke føler seg velkommen i? Ei heller vil man vel være i en jobb man ikke føler mestring i? Eller som ikke anerkjenner at de unge i større grad har hatt utfordringer bl.a. knyttet til psykisk helse. Og da står lærlingen uten et reelt valg. For å ikke miste sin rett og sin verdighet, så «sier man seg enig» i hevingen. Årsaken til hevingen har minst to sider.

Ombudet kjenner til flere hevinger hvor lærlingen kun har fått beskjed om å bekrefte hevingen på tekstmelding uten annen info. Heldigvis virker avdeling for utdanning og kompetanse å ha skjerpet dette inn det siste året.

ÅRSMELDING 2021 ELEV- OG LÆRLINGOMBUDET I NORDLAND

Det har vært for enkelt, slik ombudet ser det, for en lærebedrift å «kvitte» seg med en lærling som ikke produserer høyt nok, for å ta inn en ny dagen etter. Ombudet mener de bedrifter som har hevingssaker år etter år, må fratas rett til å ta imot lærlinger i en periode. For ingen i systemet kan kun «skumme fløten», og ikke ta et ekstra tak når det er behov. Totalt sett er ordningen en meget lukrativ ordning for de aller fleste bedrifter, og da må alle akseptere at det kan komme kandidater som krever litt ekstra, eller en annen tilnærming. Det er jo det som er utfordringen i forhold til økt gjennomføring – å gjøre en forskjell for de som trenger det.

3 Egne dedikerte budsjetter til elevråd

Alle skoler får tildelt midler til elevrådsarbeid, men på mange skoler disponeres midlene av rektor. For at de tillitsvalgte skal få enda større eierskap til arbeidet i elevrådet mener ombudet at alle elevråd bør få sitt eget budsjett som de har å styre etter. Da vil man få aktiviteter og tiltak som er elevenes egne, og som trolig vil skape større engasjement blant alle elevene. Reell medvirkning i praksis.

4 Tiltak for NEET-ungdom – som virker

I Nordland har vi ca. 7000 unge i NEET-gruppen. Det er en Nord-norsk by. Fylkeskommunens tiltak «det er plass for alle» er et godt utgangspunkt. Felles for de 7000 er at de ikke har utdanning. Uten at det betyr at de ikke kan noe. Tallene varierer ut fra hvilke beregninger man bruker. Men mellom 10 og 15 % forteller oss at det er et betydelig antall som berører oss alle.

Husker du Astrid Lindgrens sitat: «Den sterkeste må være den snilleste»? De store aktørene MÅ ta det største ansvaret. Vi har uløste oppgaver, og som krever andre kvaliteter enn de som kommer til uttrykk på et vitnemål. Bruk dem.

Om vi virkelig mener å ivareta denne gruppen, må vi sørge for ordninger som gjør at flere bedrifter kan ta inn flere, slik at de unge selv kvalifiserer seg til et varig liv i arbeid. Sammen med næringslivet bør vi sette alternativ kompetanse på dagsorden.

Trenger vi å se på en mellomting mellom grunnkompetanse (lærekandidat) og yrkeskompetanse (lærling)? Trenger vi å verdsette annen kompetanse enn den som står på vitnemålet? Evne til omsorg? Samarbeid? Psykisk styrke? Fysikk?

Viktigst av alt; få flere til å gjennomføre videregående opplæring slik at vi slutter å rekruttere et stort antall til NEET-gruppen hvert år.

Gladsaker

Dronning Sonjas skolepris 2021 gikk til Sandnessjøen videregående skole.

Både ombudet og Dronning Sonja har over flere år observert Sandnessjøen videregående skoles måte å håndtere skolemiljø på. En utpreget vilje til å yte service til elevene, blick for den enkelte, og ukompliserte, inkluderende sosiale tiltak er ting som gjør at elevene både føler seg velkomne, og at de lykkes i stor grad. Skolen fikk i høst utdelt Dronning Sonjas skolepris, og det er ingen grunn til at alle andre videregående skoler i Nordland trenger å sikte noe lavere. Med rett innstilling og langsiktig arbeid synes ombudet det er et greit overordnet mål å ha for alle skoler; Å sørge for et så godt skolemiljø at man vurderes til slike priser.

Kriterier for prisen

Dronning Sonjas skolepris skal annethvert år tildeles en skole som har utmerket seg ved å praktisere likeverd og inkludering. Prisen vil deles ut i 2021.

- Skolen arbeider langsiktig, systematisk og kunnskapsbasert med elevenes læringsmiljø.
- Skolen praktiserer likeverd og inkludering på en slik måte at hver enkelt elev opplever å bli verdsatt i et miljø preget av medvirkning, trygghet og fellesskap.
- Skolen kjennetegnes ved positive relasjoner mellom elevene og de ansatte, og elevene imellom - og ved et godt samarbeid mellom skole og hjem.

Likeverd betyr at alle elever skal få oppleve at de møtes på en likestilt og verdig måte. Inkludering som er et videre begrep enn integrering, betyr at alle skal oppleve at de er anerkjente deltakere i skolefellesskapet.



Foto: Jørgen Gonnæs/Det kongelige hoff/Espen Edvardsen/Statsforvalteren i Nordland

Espen fra Brønnøysund videregående skole vant EM for kokkelæringer

Europas beste kokkelærling kommer fra Nordland. Nærmere bestemt Brønnøysund Videregående skole. Espen Laumann vant EM for kokkelæringer i Portugal. Det viser at hvor i Nordland man kommer fra ikke trenger å ha noen begrensninger, og at hardt arbeid gir resultater over tid. Dette bør være til motivasjon for andre, både elever og lærere.

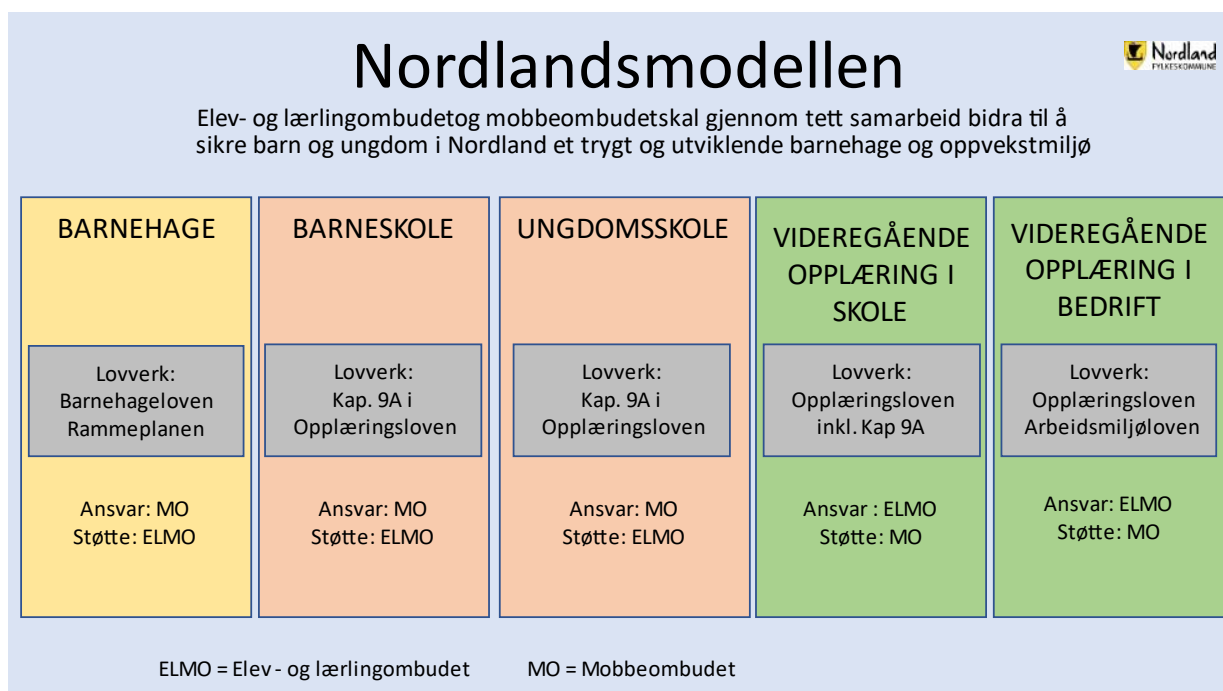


Foto: Brønnøysund Avis

Ombudsrollen i Nordland fylkeskommune og veien videre

Elev- og lærlingombudet og mobbeombudet har taushetsplikt og er opptatt av informert samtykke for å gå videre med en henvendelse. Ombudene ønsker å være tilgjengelig, og å besøke steder uten at det nødvendigvis trenger å handle om enkeltsaker. Dette henger sammen med prinsippet om bærekraftige relasjoner og muligheter for å bli bedre kjent med barn, elever og lærlingers hverdager. Ombudene setter pris på å inviteres i ulike fora fra barnehager, skoler, bedrifter og opplæringskontor.

Som elev- og lærlingombud og mobbeombud i Nordland ønsker vi å være konkrete bidragsytere i arbeidet for det enkelte barn/elev/lærling. Vi holder et sterkt fokus på å ha høy kompetanse og kjennskap til lover og regelverk slik at vi kan fylle våre roller som uavhengige ressurspersoner på en best mulig måte.



Med Nordlandsmodellen har vi laget en struktur som gir ombudsrollen større tyngde og bedre bærekraft i møte med de ulike utfordringene som oppstår. Til sammen dekker vi hele oppvekstområdet for barn og ungdom i Nordland fylke. Fylkestingets kontor har en støttfunksjon som innebærer å kunne bistå i forbindelse med planlegging, gjennomføring og evaluering av arrangement, møter e.a. ved behov.



Kontaktinformasjon:

Publisert februar 2022

Utgiver: Elev- og lærlingombudet i Nordland

Tlf. +47 75 56 07 07

espedv@nfk.no

<https://www.nfk.no/politikk/ombud-rad-og-utvalg/elev-og-larlingombudet/>

www.facebook.com/ombudet